

การใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตของข้าราชการ : ศึกษาเฉพาะกรณี
เรือนจำอำเภอสีคิ้ว จังหวัดนครราชสีมา

AN APPLICATION OF ECONOMIC SUFFICIENCY PHILOSOPHY OF CIVIL SEVANTS'
LIFE STYLE : A CASE STUDY OF AMPHUR SIKHIO
PRISON NAKORNRAJSIMA PROVINCE

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรสังคมสงเคราะห์ศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการบริหารสังคม บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ

พ.ศ. 2551

วิทยานิพนธ์   การใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตของข้าราชการ
   : ศึกษาเฉพาะกรณีเรือนจำอำเภอสีคิ้ว จังหวัดนครราชสีมา
   An Application of Economic Sufficiency Philosophy of Civil Servants'
   Life Style : A Case Study of Amphur Sikhio Prison Nakornrajsima
   Province

ชื่อนักศึกษา   นางสาววรรณวดี จันทน์มาลา
รหัสประจำตัว   494041
ปีการศึกษา   2551

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ และสำนักงานคณะกรรมการ
การอุดมศึกษา ได้ตรวจสอบและอนุมัติให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตาม
หลักสูตรสังคมสงเคราะห์ศาสตรมหาบัณฑิต เมื่อวันที่ 24 พฤศจิกายน พ.ศ. 2551

_____ คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์พรรณราย แสงวิเชียร)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

_____ ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.จัตติยา วรรณสุต)

_____ อาจารย์ที่ปรึกษาหลักและกรรมการ
(อาจารย์ ดร.จตุรงค์ บุญยรัตนสุนทร)

_____ กรรมการ
(อาจารย์ ดร.ทิพาภรณ์ โพธิ์ถวิล)

_____ กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ
(รองศาสตราจารย์นิภา ส.ตุ้มรสุนทร) จากสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา

วิทยานิพนธ์	การใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตของข้าราชการ : ศึกษาเฉพาะกรณี เรือนจำอำเภอสีคิ้ว จังหวัดนครราชสีมา An Application of Economic Sufficiency Philosophy of Civil Servants' Life Style : A Case Study of Amphur Sikhio Prison Nakornrajsima Province
ชื่อนักศึกษา	นางสาววรรณวดี จันทน์มาลา
รหัสประจำตัว	494041
ปีการศึกษา	2551

บทคัดย่อ

วัตถุประสงค์ของการวิจัยเรื่อง “การใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตของข้าราชการ : ศึกษาเฉพาะกรณีเรือนจำอำเภอสีคิ้ว จังหวัดนครราชสีมา” คือ เพื่อศึกษาลักษณะการน้อมนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาปรับใช้ในการดำเนินชีวิต เพื่อศึกษาแนวทางและกระบวนการขับเคลื่อนระบบเศรษฐกิจพอเพียงให้คงอยู่ในวิถีชีวิตของข้าราชการ และเพื่อศึกษาวิถีชีวิตภายหลังการปรับใช้แนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงของข้าราชการเรือนจำอำเภอสีคิ้ว จังหวัดนครราชสีมา การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยทำการสัมภาษณ์เชิงลึกผู้บัญชาการเรือนจำ ข้าราชการเรือนจำอำเภอสีคิ้ว ซึ่งเป็นกรณีศึกษาจำนวน 14 คน และจัดสนทนากลุ่มครอบครัวข้าราชการที่เป็นกรณีศึกษา

ผลการศึกษา ตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 พบว่า การน้อมนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาปรับใช้ในการดำเนินชีวิตของข้าราชการเรือนจำอำเภอสีคิ้ว เริ่มจากผู้บัญชาการเห็นถึงความยากลำบากของข้าราชการที่ต้องเดินทางไปซื้อสิ่งของต่าง ๆ ซึ่งเรือนจำอำเภอสีคิ้วอยู่ห่างไกลจากชุมชน จึงมีแนวคิดในการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในเรือนจำ หลังจากนั้นอธิบดีกรมราชทัณฑ์ได้มาตรวจเยี่ยมเรือนจำ และได้มีนโยบายมอบหมายให้เรือนจำสีคิ้ว ดำเนินการบริหารและเปลี่ยนวิถีชีวิตของข้าราชการโดยการนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาปรับใช้ เพื่อเป็นแบบอย่างแก่เรือนจำอื่น ๆ

ผลการศึกษา ตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 2 พบว่า แนวทางและกระบวนการขับเคลื่อนระบบเศรษฐกิจพอเพียงให้คงอยู่ในวิถีชีวิตของข้าราชการ เริ่มจากผู้บัญชาการเรือนจำที่ได้ทำเป็นแบบอย่าง ซึ่งได้รับการยอมรับจากผู้ใต้บังคับบัญชาและครอบครัวเป็นอย่างดี การดำเนินงานเน้น

การสร้างสามัคคี และการมีส่วนร่วมของข้าราชการและเจ้าหน้าที่ในการดำเนินโครงการร่วมกัน ยังผลให้เกิดความภาคภูมิใจที่ได้รับการยอมรับจากเรือนจำอื่น ๆ

ผลการศึกษา ตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 3 พบว่า วิถีชีวิตของข้าราชการเรือนจำอำเภอสีคิ้ว ภายหลังจากปรับใช้แนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงเปลี่ยนแปลงไป เช่น เกิดความสามัคคีในหมู่ราชการมากขึ้น เกิดการลดซื้อสินค้าในห้างสรรพสินค้าที่ไม่จำเป็นลง หยุดการดื่มสุราหลังจากเลิกงาน ลดการออกไปเที่ยวเตร่ ซื่อของในห้างสรรพสินค้าลง ทำให้มีเงินเหลือเก็บมากขึ้น นอกจากนี้ ยังมี การนำเศรษฐกิจพอเพียงไปสอนผู้ต้องขัง โดยจัดตั้งศูนย์สาธิตเศรษฐกิจพอเพียงในเรือนจำ เพื่อฝึกให้ผู้ต้องขังเรียนรู้และนำไปปฏิบัติหลังพ้นโทษ และมีการนำผลผลิตจากเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในเรือนจำ ทำให้เรือนจำมีความสะอาด ไม่มีกลิ่นเหม็น เกิดการยอมรับจากบุคคลภายนอกมากขึ้น

จากผลการศึกษาดังกล่าว ผู้ศึกษามีข้อเสนอแนะในระดับนโยบายให้กรมราชทัณฑ์มีนโยบายส่งเสริมให้มีเรือนจำที่เป็นศูนย์กลางในเรื่องเศรษฐกิจพอเพียงในแต่ละภาค เพื่อให้เรือนจำในเขตได้เข้ามาดูงาน ส่งเสริมให้ทุกเขตควรมีเรือนจำนำร่องในเรื่องเศรษฐกิจพอเพียง และส่งเสริมเศรษฐกิจพอเพียงในเรือนจำทั่วประเทศ โดยใช้แนวทางการพัฒนาแบบองค์รวม เพื่อให้เกิดความยั่งยืนของการใช้ทุน 3 ด้าน ที่มีอยู่ในเรือนจำอย่างสมดุลกัน ได้แก่ ทุนทางสังคม ทุนทางเศรษฐกิจ และทุนทางทรัพยากร ให้เหมาะสมกับแต่ละพื้นที่ ซึ่งจะสามารถสร้างเครือข่ายแห่งความร่วมมือ ก่อให้เกิดกระบวนการเรียนรู้ร่วมกันระหว่างเรือนจำต่าง ๆ อันจะส่งผลให้เกิดการพัฒนาอย่างยั่งยืนร่วมกันต่อไป

สำหรับข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติ การขับเคลื่อนองค์กรแห่งความพอเพียงในเรือนจำควรเริ่มจากการปฏิบัติจริงก่อนเพื่อให้เกิดความเชื่อถือศรัทธา ควรมีการประชุมหารือกันเป็นประจำ เพื่อให้เกิดความรู้ความเข้าใจในทิศทางเดียวกันซึ่งควรเริ่มที่ผู้บัญชาการเรือนจำก่อน แล้วค่อย ๆ ขยายออกไปยังบุคลากรทุกคน นอกจากนี้เรือนจำที่ประสบความสำเร็จในการขับเคลื่อนวิถีชีวิตแบบเศรษฐกิจพอเพียงในระดับหนึ่งแล้วควรมีส่วนช่วยให้ความรู้ และพัฒนาศักยภาพของชุมชนรอบข้างในเรื่องเศรษฐกิจพอเพียง โดยสอนคนในชุมชนให้รู้จักตนเอง ส่งเสริมศักยภาพในการเรียนรู้ ให้รู้จักทุนเศรษฐกิจและทุนทางสังคมของชุมชนตนเอง ซึ่งจะมีส่วนช่วยให้คนในชุมชนสามารถวิเคราะห์ ทำความเข้าใจกับผลกระทบของกระแสทุนนิยมที่มีต่อชุมชนในทุกระดับ เพื่อให้ชุมชนมีภูมิคุ้มกัน รู้เท่าทัน และไม่ตกหลุมพรางของโลกาภิวัตน์

Thesis Title	An Application of Economic Sufficiency Philosophy of Civil Servant's Life Style : A Case Study of Amphur Sikhio Prison Nakornrajsima Province
By	Miss Vanvadee Janthamala
Identification No.	494041
Degree	Master of Social Work (M.S.W)
Major	Social Administration
Academics Year	2008

ASSTRACT

The objectives of this research was to study application of economic sufficiency philosophy in daily life of civil servant of Sikhio prison, to study methods and procedures of driven economic sufficiency of civil servant life style in the long run, and to study way of life of civil servant of Sikhio prison after used economic sufficiency. This research used qualitative methods to collect data. The in-depth interview was used to interview the prison commander and 14 prison civil servant as case study. The focus group was used to discuss with family of civil servant case study.

The study of the first objective showed that methods and procedure to driven economic sufficiency started by the prison commander of Sikhio prison due to the location of Sikhio prison far away from community. The civil servants and their family have difficulty to buy goods and food, so the idea to driven economic sufficiency was the solution for their difficulty. After that, the Director of Correction Department visited Sikhio prison and assigned Sikhio prison to manage its organization and changing way of life of civil servants by adopting economic sufficiency philosophy.

The study of the second objective showed that the methods and procedures of driven economic sufficiency starting from the prison commander performing economic sufficiency model to convince the civil servants. As a result, there were acceptance and support from civil servants' family and their way of life have changed significantly. The methods and procedures

emphasis on unity and participation of civil servants which making them pound of recognition by the others prison as sufficiency organization model.

The study of the third objective showed that the life style of civil servant in Sikhio prison have been changing e.g. better unity among civil servants, less unnecessary expenses, decrease shopping in department store, no more drinking alcohol after working hour, saving money of civil servant 's family getting higher, etc. Moreover, economic sufficiency life style is applied to teach prisoner by setting up the demonstration center of economic sufficiency to train prisoner. The product of economic sufficiency were used in prison making prison clean and odorless. These changes helped improvement of Sikhio prison's image which leading to receive more acceptance by outsider.

From the finding of study, the suggestion in policy level composed of the Department of Prison should promote a prison in each region as a model of economic sufficiency for learning center of each region, support a pilot prison in economic sufficiency in the region, support economic sufficiency in prison nationwide by applying holistic approach to develop social capital, economic capital and resource capital properly in each locality. The result of supporting can build cooperative network, helping interactive learning between any prison, and resulting sustainable develop in the future.

For practical suggestions, the promotion of sufficiency organization in prison should be started from real practice for stimulating faith, regular meeting should be performed to create the understanding in the same direction which should begin from prison commander and extending to all staff. Moreover, the successfully prison in economic sufficiency should transfer knowledge and develop potential of surrounding community in analyzing themselves, developing potential of learning, and knowing economic and social capital of their community. This will enable community to analyze and understand the impact of capitalism in every level, creating immunization of community, aware of and not fall in trap of globalization.

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ สามารถสำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดีเพราะได้รับความเมตตาและความอนุเคราะห์จากหลาย ๆ ท่าน ซึ่งผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณไว้ ณ ที่นี้ดังต่อไปนี้

ขอกราบขอบพระคุณอาจารย์ ดร.จตุรงค์ บุญขรัตนสุนทร อาจารย์ที่ปรึกษาที่คอยให้คำแนะนำที่ดีแก่ผู้วิจัยตลอดมา รวมทั้งให้ความเมตตาในการตรวจสอบแก้ไขวิทยานิพนธ์ต่าง ๆ ในหลาย ๆ ครั้งอย่างดียิ่ง ขอกราบขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร.ชัตติยา วรรณสุต ประธานกรรมการสอบป้องกันวิทยานิพนธ์ อาจารย์ ดร.ทิพาภรณ์ โพธิ์ฉวีล กรรมการ และรองศาสตราจารย์ นิภา ส.ตุมรสุนทร กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิจากสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา ที่ให้คำปรึกษาแนะนำด้วยดีในระหว่างการสอบป้องกันวิทยานิพนธ์ อันเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่องานวิจัยและต่อตัวผู้วิจัยเอง

ขอขอบคุณ ผู้บัญชาการเรือนจำอำเภอสีคิ้ว (นายสุพจน์ หังสเนตร) ตลอดจนข้าราชการเรือนจำอำเภอสีคิ้วทุกคนที่ได้ให้ความร่วมมือและให้ข้อมูลทุกอย่างแก่ผู้วิจัยตามความเป็นจริง

ขอขอบคุณ นางวรรณดี บัวภา ผู้อำนวยการส่วนจำแนกลักษณะผู้ต้องขัง สำนักสังคมสงเคราะห์ กรมราชทัณฑ์ นางสาววิศรา ศิริสุทธิเดชา ที่เป็นผู้ให้ข้อมูลและแนะนำแก้ไขข้อบกพร่องในเรื่องต่าง ๆ

ท้ายสุดนี้ ขอกราบขอบพระคุณ คุณพ่อบุญเดิบ จันทน์มาลา และคุณแม่จงกล จันทน์มาลา ที่ได้ให้กำลังใจและให้การสนับสนุนช่วยเหลือมาโดยตลอด จนทำให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยดี

วรรณดี จันทน์มาลา